

KONGREGACJA NAUKI WIARY

Instrukcja *Ad resurgendum cum Christo* dotycząca pochówku ciał zmarłych oraz przechowywania prochów w przypadku kremacji

1. Aby zmartwychwstać z Chrystusem, należy umrzeć z Chrystusem, należy “opuścić nasze ciało i stanąć w obliczu Pana” (2 Kor 5,8). W instrukcji *Piam et constantem* z dnia 5 lipca 1963 roku, ówczesne Święte Oficjum ustanowiło, by “wiernie dochowywać zwyczaju grzebania ciał wiernych zmarłych”, dodając jednak, że kremacja nie jest “sama w sobie sprzeczna z religią chrześcijańską” i aby nie odmawiano już sakramentów i uroczystości pogrzebowych tym, którzy poprosili o kremację po śmierci, pod warunkiem, że wybór ten nie był podyktowany wolą “odrzućcia chrześcijańskich dogmatów, albo w duchu sekciarskim, albo też pod wpływem nienawiści wobec religii katolickiej i Kościoła”.^[1] Owa zmiana dyscypliny kościelnej została później wprowadzona do Kodeksu Prawa Kanonicznego (1983) oraz do Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich (1990).

Tymczasem praktyka kremacji rozpowszechniła się znacząco w dużej liczbie krajów, ale jednocześnie rozpowszechniły się także nowe idee, sprzeczne z wiarą Kościoła. Po dokładnym wysłuchaniu Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, Papieskiej Rady ds. Tekstów Prawnych oraz licznych Konferencji Episkopatów i Synodów Biskupich Kościołów Wschodnich, Kongregacja Nauki Wiary uznała za właściwe opublikować nową Instrukcję, w celu potwierdzenia przyczyn doktrynalnych i duszpasterskich, dla których preferuje się pochówek ciał, oraz wydać normy dotyczące przechowywania prochów w przypadku kremacji.

2. Zmartwychwstanie Jezusa jest kulminacyjną prawdą wiary chrześcijańskiej, głoszoną jako zasadnicza część Tajemnicy Paschalnej od samych początków chrześcijaństwa: “Przekazałem wam to, co przejąłem: że Chrystus umarł - zgodnie z Pismem - za nasze grzechy, że został pogrzebany, że zmartwychwstał trzeciego dnia, zgodnie z Pismem: i że ukazał się Kefasowi, a potem Dwunastu” (1 Kor 15,3-5).

Przez swoją śmierć i zmartwychwstanie, Chrystus uwolnił nas od grzechu i dał nam dostęp do nowego życia: “Jak Chrystus powstał z martwych dzięki chwale Ojca, także i my możemy wkroczyć w nowe życie” (Rz 6,4). Ponadto, Chrystus zmartwychwstały jest początkiem i źródłem naszego przyszłego zmartwychwstania: “Chrystus zmartwychwstał jako pierwszy spośród tych, co pomarli...; i jak w Adamie wszyscy umierają, tak też w Chrystusie wszyscy będą ożywieni” (1 Kor 15,20–22).

Jeśli prawdą jest, że Chrystus wskrzesi nas “w dniu ostatecznym”, jest również prawdą, pod pewnym względem, że już zmartwychwstaliśmy z Chrystusem. Przez chrzest bowiem jesteśmy zanurzeni w śmierci i zmartwychwstaniu Chrystusa i sakramentalnie do Niego upodobnieni: “jako razem z Nim pogrzebani w chrzcie, w którym też razem zostaliście wskrzeszeni przez wiarę w moc Boga, który Go wskrzesił” (Kol 2,12). Zjednoczeni z Chrystusem przez chrzest, już teraz uczestniczymy w sposób rzeczywisty w życiu Chrystusa zmartwychwstałego (por. Ef 2,6).

Dzięki Chrystusowi w chrześcijaństwie śmierć ma znaczenie pozytywne. Kościół w liturgii modli się: “Albowiem życie Twoich wiernych, o Panie, zmienia się, ale się nie kończy, i gdy rozpadnie się dom doczesnej pielgrzymki, znajdą przygotowane w niebie wieczne mieszkanie”.^[2] Z chwilą śmierci dusza zostaje oddzielona od ciała, ale w zmartwychwstaniu Bóg przywróci niezniszczalne życie naszemu przekształconemu ciału, jednocząc je ponownie z naszą duszą. Również w naszych czasach Kościół wezwany jest do głoszenia wiary w zmartwychwstanie: “Zmartwychwstanie zmarłych jest wiarą chrześcijan: wierząc w nie nimi jesteśmy”.^[3]

3. Idąc za starodawną tradycją chrześcijańską, Kościół usilnie zaleca, by ciała zmarłych chowane były na cmentarzu lub w miejscu świętym.^[4] We wspomnieniu śmierci, pogrzebania i zmartwychwstania Pana, tajemnicy w świetle której objawia się chrześcijański sens śmierci,^[5] pochówek jest przede wszystkim najbardziej odpowiednią formą wyrażenia wiary i nadziei w zmartwychwstanie ciała.^[6]

Kościół, który jak Matka towarzyszył chrześcijaninowi podczas jego ziemskiej pielgrzymki, ofiaruje Ojcu, w Chrystusie, dziecko Jego łaski i powierza ziemi jego śmiertelne szczątki w nadziei, że zmartwychwstanie w chwale.^[7]

Grzebiąc ciała wiernych zmarłych, Kościół potwierdza wiarę w zmartwychwstanie ciała^[8] i zamierza uwydatnić wysoką godność ludzkiego ciała, jako nierozłącznej części osoby, której historię to ciało współdzieli.^[9] Nie może zatem pozwolić na postawy i obrzędy, które uwzględniają błędne pojęcie śmierci, postrzeganej zarówno jako ostateczne unicestwienie osoby, jak i chwilę jej fuzji z matką naturą lub ze wszechświatem, jako etap w procesie reinkarnacji, lub też jako ostateczne wyzwolenie z ”więzienia” ciała.

Ponadto pochówek na cmentarzach lub w innych miejscach świętych właściwie odpowiada współczuciu i szacunkowi, jakie należą się ciałom zmarłych wiernych, które przez chrzest stały się świątynią Ducha Świętego i którymi, “jak narzędziami i naczyniami, w sposób święty posłużył się Duch Święty, aby dokonać wielu dobrych dzieł”.^[10]

Sprawiedliwy Tobiasz wychwalany jest za zasługi zdobyte wobec Boga przez to, że grzebał zmarłych,^[11] a Kościół uważa pochówek zmarłych za dzieło miłosierdzia wobec ciała.^[12]

Na koniec wreszcie pochówek ciał wiernych zmarłych na cmentarzach lub w innych miejscach świętych sprzyja pamięci i modlitwie za zmarłych ze strony rodziny i całej wspólnoty chrześcijańskiej, jak też czczenia męczenników i świętych.

Przez pochówek ciał na cmentarzach, w kościołach czy na terenach do tego przystosowanych, tradycja chrześcijańska strzegła wspólnoty między żywymi i umarłymi, i przeciwstawiała się tendencji ukrywania lub prywatyzowania wydarzenia śmierci oraz znaczenia, jakie ma ona dla chrześcijan.

4. Tam, gdzie przyczyny typu higienicznego, ekonomicznego lub społecznego prowadzą do wyboru kremacji - wyboru, który nie może być sprzeczny z jasno wyrażoną wolą zmarłego, lub z jego wolą niebezpiecznie domniemaną - Kościół nie dostrzega przyczyn doktrynalnych, by zakazać takiej praktyki, jako że kremacja zwłok nie dotyka duszy i nie uniemożliwia boskiej wszechmocy wskrzeszenia ciała, a więc nie zawiera obiektywnego zaprzeczenia doktryny chrześcijańskiej na temat nieśmiertelności duszy i zmartwychwstania ciała.^[13]

Kościół nadal preferuje pochówek ciał, jako że w ten sposób okazuje się większy szacunek zmarłym; kremacja jednak nie jest zakazana, “chyba że została wybrana z powodów sprzecznych z nauką chrześcijańską”.^[14]

W przypadku braku motywacji sprzecznych z doktryną chrześcijańską, Kościół, po odprawieniu uroczystości pogrzebowych, towarzyszy w kremacji przez właściwe wskazówki liturgiczne i duszpasterskie, dokładając szczególnej troski, by unikać wszelkiego rodzaju skandalu czy obojętności religijnej.

5. Kiedy z uzasadnionych przyczyn dokonuje się wyboru kremacji zwłok, prochy zmarłego muszą być przechowywane z zasady w miejscu świętym, czyli na cmentarzu, lub jeśli trzeba w kościele albo na terenie przeznaczonym na ten cel przez odpowiednie władze kościelne.

Od samego początku chrześcijanie pragnęli, by ich zmarli byli obiektem modlitw i wspomnień wspólnoty chrześcijańskiej. Ich groby stawały się miejscami modlitwy, pamięci i zadumy. Zmarli wierni są częścią Kościoła, który wierzy we wspólnotę “tych, którzy pielgrzymują na ziemi, zmarłych, którzy jeszcze oczyszczają się, oraz tych, którzy cieszą się już szczęściem nieba; wszyscy łączą się w jeden Kościół”.^[15]

Przechowywanie prochów w miejscu świętym może przyczynić się do zmniejszenia ryzyka odsunięcia zmarłych od modlitwy i pamięci krewnych i wspólnoty chrześcijańskiej. W ten sposób ponadto unika się możliwych sytuacji zapomnienia czy braku szacunku, jakie mogą mieć miejsce przede wszystkim po przeminieciu pierwszego pokolenia, jak również nieodpowiednich czy przesadnych praktyk.

6. Z wyżej wymienionych powodów przechowywanie prochów w miejscu zamieszkania nie jest dozwolone. Jedynie w przypadku ważnych i wyjątkowych okoliczności, zależnych od uwarunkowań kulturalnych o charakterze lokalnym, Ordynariusz, w porozumieniu z Konferencją Episkopatu lub Synodem Biskupów Kościołów Wschodnich, może udzielić zezwolenia na przechowywanie prochów w miejscu zamieszkania. Prochy jednak nie mogą być rozdzielane między poszczególne ogniska rodzinne i zawsze należy zapewniać im szacunek oraz odpowiednie warunki przechowywania.

7. Aby uniknąć wszelkiego rodzaju dwuznaczności o charakterze panteistycznym, naturalistycznym czy nihilistycznym, nie należy zezwalać na rozrzucanie prochów w powietrzu, na ziemi lub w wodzie albo w inny sposób, ani też przerabianie kremowanych prochów na pamiątki, biżuterię czy inne przedmioty, pamiętając, że w stosunku do tego typu postępowania nie można brać pod uwagę przyczyn higienicznych, społecznych czy ekonomicznych, które mogą prowadzić do wyboru kremacji.

8. W przypadku gdy zmarły notorycznie żądał kremacji i rozrzucenia własnych prochów w naturze z powodów sprzecznych z wiarą chrześcijańską, należy, zgodnie z prawem, odmówić przeprowadzenia uroczystości pogrzebowych.^[16]

W czasie audiencji udzielonej w dniu 18 marca 2016 roku niżej podpisanemu Kardynałowi Prefektowi, Ojciec Święty Franciszek zatwierdził niniejszą Instrukcję, przyjętą podczas Sesji Zwyczajnej w tej Kongregacji w dniu 2 marca 2016 roku, i polecił ją opublikować.

Rzym, w siedzibie Kongregacji Nauki Wiary, 15 sierpnia 2016 roku, w Uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny.

Gerhard Kard. Müller

Prefekt

+ Luis F. Ladaria, S.I.

*Arcybiskup tytularny Thibica
Sekretarz*

---

[1] AAS 56 (1964), 822-823.

[2] Mszał Rzymski, *Prefacja o zmarłych*, I.

[3] Tertulian, *De resurrectione carnis*, 1,1: CCL 2, 921.

- [4] Por. *Kodeks Prawa Kanonicznego*, kan. 1176, § 3; kan. 1205; *CCEO*, kan. 876, § 3; kan. 868.
- [5] Por. *Katechizm Kościoła Katolickiego*, nr 1681.
- [6] Por. *Katechizm Kościoła Katolickiego*, nr 2300.
- [7] Por. 1 Kor 15,42-44; *Katechizm Kościoła Katolickiego*, nr 1683.
- [8] Por. Święty Augustyn, *De cura pro mortuis gerenda*, 3, 5: *CSEL* 41, 628.
- [9] Por. Sobór Watykański II, Konstytucja duszpasterska *Gaudium et spes*, nr 14.
- [10] Por. Święty Augustyn, *De cura pro mortuis gerenda*, 3, 5: *CSEL* 41, 627.
- [11] Por. Tb 2, 9; 12, 12.
- [12] Por. *Katechizm Kościoła Katolickiego*, nr 2300.
- [13] Por. Najwyższa Święta Kongregacja Świętego Oficjum, Instrukcja *Piam et constantem*, 5 lipca 1963: [AAS 56 \(1964\), 822](#).
- [14] *Kodeks Prawa Kanonicznego*, kan. 1176, § 3; por. *Kodeks Kanonów Kościołów Wschodnich*, kan. 876, § 3.
- [15] *Katechizm Kościoła Katolickiego*, nr 962.
- [16] *Kodeks Prawa Kanonicznego*, kan. 1184; *Kodeks Kanonów Kościołów Wschodnich*, kan. 876, § 3.
-